

Alexej Sachnin: Ryssland vinner inte kriget – men dess ledare dubblar insatsen

[Ur [Jacobin magazine](#), 22 mars 2022. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Samtidigt som ryska trupper terroriserar ukrainarna hävdar Vladimir Putins ministrar att de vill ha en förhandlingsfred. Men med segern utom räckhåll vänder sig Kremls krig mot hemmafronten, för att krossa avvikande antikrigsröster i Ryssland.

**Vladimir Putin under möte med regeringstjänstemän via videokonferens den 22 mars, 2022.
([Www.kremlin.ru](#) / [Wikimedia Commons](#))**

Inte ens bland Vladimir Putins mest betrodda tjänstemän var beslutet att börja kriget enkelt att ta. Hela Ryssland såg hur chefen för den yttre underrättelsetjänsten Sergej Narysjkins röst sprack när presidenten krävde ett direkt svar från honom om planerna att erkänna ”folkrepublikerna” Donetsk och Luhansk (Donetskaja Narodnaja Respublika, DPR; Luganskaja Narodnaja Respublika, LPR). Men oavsett hur skrämmande det var för de ryska eliterna att starta detta riskabla företag, kan det bli ännu mer komplicerat att ta sig ur det.

I slutet av krigets tredje vecka har rykten börjat cirkulera i Ryssland om möjligheten av ett fredsavtal. Dessa påståenden härrörde från deltagare i de officiella förhandlingarna och från höga funktionärer. ”Vi skulle givetvis, för allas skull, föredra om det skulle hända mycket snabbare, det är de ärliga strävandena från rysk sida. Vi vill uppnå fred så snabbt som möjligt”, försäkrade den ryska förhandlingschefen och f.d. kulturministern Vladimir Medinskij. Till och med utrikesminister

Sergej Lavrov har sagt att han har ”speciella förhoppningar om att en kompromiss kan uppnås”.

Det kom inte som en blixtnad från klar himmel att ordet ”kompromiss” började uppträda i de ryska byråkraternas och diplomaternas tal. Kriget har utvecklats på ett sätt som går mot de ryska strategernas förväntningar. Moskva insåg att de inte längre kunde räkna med att få ett ”litet segerrikt krig” där fienden snabbt kapitulerade. Frågan är: hur stora eftergifter måste Kreml göra nu? Även den andra sidan förstår detta.

Den ukrainska presidenten Volodymyr Zelenskyjs biträdande kontorschef Ihor Zjovkva har till journalister sagt, att medan Moskva först använde ultimatum i sina tal och krävde att ”Ukraina skulle ge upp, lägga ner vapnen och få presidenten att skriva under en kapitulation, så har Ryssland nu ett annat tonläge”. Presidentrådgivaren och en av de ledande förhandlingarna, Oleksij Arestovytj, har tillkännagivit att den ukrainska sidan har tagit initiativet i förhandlingarna:

Vi är inte beredda att ge upp något. Istället för vi fram ganska stränga villkor. Vi förstår helt klart att om vi får mindre än vi hade före kriget, så är det ett nederlag för oss. Vi lägger fram villkor som vi inte kan avslöja ännu.... Jag kan säga att dessa villkor kommer att tillfredsställa det ukrainska folket som kämpar för frihet.

Men det kanske mest överraskande är att dessa för de ryska härskarnas ångestframkallande ord publicerades i ryska media som helt och hållet kontrolleras av censurbyrån. Det gav upphov till rykten i det ”patriotiska lägret” att en del av personerna vid makten har gått i riktning mot det de kallar en ”kapitulationistisk ståndpunkt”. Exempelvis har nationalisten Igor Strelkov, som 2014 ockuperade staden Sloviansk i Donetsbäckenet – den omedelbart utlösande faktorn för det efterföljande kriget – sagt det. Samtidigt kommer nya signaler från den ryska regeringens högsta kretsar att Moskva är redo att göra en del rejäla eftergifter jämfört med ultimatumet under krigets första dagar. Först överraskade utrikesministerns taleskvinna Maria Zacharova alla genom att tillkännage att Ryssland inte planerar att driva bort den nuvarande ukrainska regeringen (tidigare hade Putin sagt raka motsatsen). Sedan yttrade chefen för den ryska utrikesministerns avdelning för det postsovjetiska Oberoende staters samvälde, Alexej Polisjtjuk, den ännu mer kätterska tanken att frågan om att återlämna DPR och LPR till Ukraina fortfarande är öppen och måste ”avgöras av republikernas medborgare”. RT:s webbplats publicerade dessa ord.

Moskvas förhandlingsposition ser sämre ut nu än vad den gjorde före kriget. I grund och botten innebär det nederlag, även om det kommer att mjukas upp med ömsesidiga eftergifter som kommer att bli svåra för Ukraina. För det radikala ”patriotiska lägret” kommer det att betyda en katastrof. De som aktivt stöder kriget talar redan om ett ”nytt Chasavjurt”. Ordet syftar på det fredsavtal som undertecknades med de tjetjenska separatisterna 1996, och som de anser vara ”skamligt” för Ryssland eftersom det gick med på att dra tillbaka trupper från Tjetjenien och erkände separatisterna (om än tillfälligt). Boris Jeltsins regeringen accepterade när det begav sig nederlag under det första tjetjenska kriget. De självutnämnda ”patrioterna” talar också om en ”Minsk-3-process” motsvarande de misslyckade fredssamtalen 2014 och 2015.

Om inte den ryska regeringen fullständigt erövrar Ukraina och omvandlar det till en del av det nya ”ryska imperiet”, är det uppenbart alla kompromissande fredsavtal på den ukrainska fronten kommer att leda till en del bistra konsekvenser.

Minst 200.000 soldater kommer att återvända hem från fronten traumatiserade av kriget. De

kommer att ha sett allt som Kremles media nu är tysta om: det ukrainska folkets patriotiska uppror; hatet mot ockupanterna; den massiva ödeläggelsen och civila förlusterna; de svåra förluster som den ryska militären har drabbats av och som ledningen på hemmafronten har hållit tyst om; och den övergripande känslan av ett förlorat, orättfärdigt krig.

Soldaterna kommer att följas av en viss mängd ”proryska” politiker och aktivister i Ukraina själv, som satsade på den Ryska federationen och tvingas fly. De kommer att ge reträtten en doft av förräderi. Men till de få ukrainska kollaboratörerna kommer det att ansluta sig ganska många ryska patrioter och nationalister, för vilka en vägran att ”strida till ett segerrikt slut” innebär nationellt förräderi.

Men allt detta är bagateller mot bakgrund av det övergripande resultatet: i utbyte mot oklara diplomatiska erövringar – Ukrainas hypotetiskt neutrala status, och kanske erkännandet av Krim som ryskt – kommer landet att få en sönderfallen ekonomi, en devalverad valuta, sanktioner, ett enat och fientligt väst och smärtsamma mänskliga förluster. Konsekvenserna av allt detta kommer nästan säkert att ersätta Putins tidigare starka stöd med ett ”svart hål” – en enorm dragningskraft av hat mot presidenten som har dragit in landet i denna katastrof.

Fred till varje pris

Och ändå har Rysslands härskande klass många skäl att eftersträva fred, även om priset blir högt. Det viktigaste är det faktum att priset bara kommer att bli allt högre med tiden.

Enligt regeringsexperternas mest optimistiska prognoser förväntas Ryssland få en minskning av BNP med 8% i år – det vill säga om kriget snart tar slut. Arbetslösheten förväntas bli fördubblad. Inflationen kommer att bli 20-25% på årlig basis. Men om kriget drar ut på tiden kan dessa beräkningar vara en önskedröm. Ett möjligt avtal med Iran och en internationell ekonomisk konjunkturedgång kan sänka oljepriserna och minska EU:s beroende av ryska fossila bränslen. Då kan Ryssland förvänta sig en omfattande ekonomisk kris – upp till 30% minskning av BNP enligt vissa beräkningar.

Utöver en möjlig katastrofal minskning av myndigheternas trovärdighet bland vanligt folk finns också hotet om ett snabbt sönderfall av regimen och dess administrativa apparat. Antikrigsaktionen av den på statlig TV anställda Marina Ovsjannikova, som dök upp under en direktsändning med ett plakat som krävde ett slut på kriget, visar att till och med propagandaapparaten är i djup kris nu. Som ett resultat av det lämnar många journalister TV-kanalerna, även ”toppstjärnor”. En annan viktig figur som avgick var en regeringstjänsteman på hög nivå – den f.d. vice premiärministern och ordföranden för Skolkovostiftelsen, Arkadij Dvorkovitj. Men den större faran är mer smygande.

I sin spalt i *Guardian* berörde den franske ekonomen Thomas Piketty den mest känsliga frågan för den ryska härskande klassen. För att få Ryssland att stoppa den ”speciella militära operationen” i Ukraina skulle väst bara behöva frysa eller konfiskera tillgångarna för de 20.000 ryska miljonärer som äger mer än 10 miljoner euro var i europeiska och amerikanska städer. Putin, en del av hans släktingar och dussintals ryska oligarker och tjänstemän på hög nivå befinner sig redan på sanktionslistorna. Men, förklarar Piketty, ”problemet är att de frysningar som gjorts hittills till stor del är symboliska. De berör bara några få dussin personer och kan kringgås genom att utnyttja förvaltare....”

För närvarande känner sig de flesta ryska finansmännen och byråkraterna säkra och utnyttjar ekonomiska mellanhänder för att hantera sina tillgångar. För att beröva dem denna möjlighet måste det skapas ett internationellt finansregister för att spåra de fastighetsbestånd och ekonomiska tillgångar som ägs av familjerna som styr Ryssland, oavsett hur de är formaliserade juridiskt och vem som sköter dem. ”Hotade av konkurs och besöksförbud till väst”, skriver Piketty, ”kan jag slå vad om att den här gruppen kommer att kunna göra sig hörd i Kreml.” För närvarande är givetvis de rika i väst mot sådana åtgärder, eftersom deras ”intressen är mycket närmare knutna till de ryska och kinesiska oligarkernas intressen än vad det ibland hävdas”. Men om kriget drar ut på tiden eller övergår till fullständig ödeläggelse av ukrainska städer, så kanske det kan få väst att överge sin fetischisering av den ”heliga rätten till egendom” – åtminstone när det gäller ryska miljonärer.

Enligt den franska ekonomens beräkningar är det bara omkring 100.000 ryssar som äger tillgångar på 2 miljoner euro eller mer i väst. I grund och botten är det Rysslands härskande klass. Det är dessa personer som håller uppe ekonomin, infrastrukturen, samhällsordningen, den administrativa apparaten, media – hela regeringsapparaten i Putins Ryssland. Om han blir en källa till besvär för dem istället för att vara garant för deras privilegier, så kommer det inte att finnas något som kan ersätta deras lojalitet. Kremels oligarki kommer att bli hängande i luften. Till och med Kreml inser det. Putins pressekreterare Dmitrij Peskov har kallat västs åtgärder mot de ryska oligarkerna för ett angrepp på ”äganderättens okränkbarhet”. Men det viktigaste är att medlemmarna i den ryska eliten också ser faran.

Putins guddotter Ksenia Sobchak tillhör sin gudfars moderata, ultraliberala opposition, och fick ett talande utbrott den 17 mars. ”Biden höll ett tal till kongressen, som kan sammanfattas så här: ’Ukrainas folk dör och därför ... (trumvirvel!) ska vi beslagta oligarkernas lyxjakter’,”, skrev hon. ”Är jag den enda som tycker att detta är motbudande ’revolutionär praktiskhet’, där samhällskontraktet står över lagen? Vi har förvandlats till gestalter från Ayn Rand.” Trots sin indignation över Bidens ”kommunistiska” hot förstår den ryska elitens medlemmar med utomordentlig klarhet att deras verkliga problem är att upprätthålla Putins makt.

Det enda sättet för landets missnöjda eliter att inte låta hela regeringsapparaten falla samman är att så snabbt som möjligt avsluta kriget – och i sin tur återfå sin egen sinnesro.

Putin omvandlar sitt imperialistiska krig till ett inbördeskrig

Myndigheternas rädsla inför de ökande inhemska tvivlen – för att inte säga direkta oppositionen – är påtaglig. ”Det samlade väst försöker splittra samhället, spekulerar i militära förluster, i sanktionernas samhällsekonomiska konsekvenser, och försöker provocera fram civilt motstånd i Ryssland”, förkunnade Putin själv i ett TV-tal. Han kallade de som ”på grund av sin slavmentalitet” förenar sig med väst för ”femtekolonnare” och ”nationella förrädare”. Han lovade också att folket ”kommer att spotta ut sådana förrädare och knölar som en fluga som råkar flyga in i ens mun.” Än så länge handlar det inte om opposition från gräsrotterna utan elitens missnöjda medlemmar. Men det är uppenbart att Putin långsamt flyttar fronten från Ukraina till Ryssland själv.

Oavsett läget på slagfälten kommer betydelsen av denna ”inre front” bara att öka. Ett dåligt kamouflerat nederlag och en ”skamlig fred” kommer säkert att leda till att diktaturens skruvar dras åt, så att inte ilskan bland gårdagens patrioter exploderar. Men även ett fortsatt krig kommer att få

regeringen att uppvisa en exempellös, brutal grymhet mot alla avvikande röster, så att dagens depression och rädsla inte förvandlas till ett uppror imorgon.

Det visar på ett avgörande villkor för att uppnå något som liknar fred i denna del av världen. Så länge antikrigsaktivister arresteras och misshandlas finns hotet om fortsatta blodbad kvar. Bara en radikal demokratisering i och utanför Ryssland kommer att möjliggöra en varaktig fred och vänskapliga relationer mellan folken i det tidigare sovjetiska området.

Denna demokratisering börjar med självklara åtgärder: att omedelbart frige alla politiska fångar, att sluta med censur och politiskt våld och öppna upp den parlamentariska arenan. Men den måste ovillkorligen gå vidare. Ty det är inte bara Putin och hans inre krets som har ansvar för dagens katastrof. Hela den härskande klassen – dess höga tjänstemän, juridiska etablissemang, generaler, lojala politiker och oligarker – har spelat en roll för att skapa detta helvete. Den får inte fortsätta att styra landet, inte ens om den verkligen betalar priset för kapitulationen inför väst. De miljarder som den har pumpat ut ur Ryssland och Ukraina måste ges tillbaka till folket som är mottagarsidan av krig och diktatur. Det är de som kommer att skapa det nya ”samhällskontrakt” som Ksenia Sobchak och hennes gudfar är så rädda för.

Det är därför ett avgörande villkor för fred måste vara en omedelbar, genomgripande och kompromisslös demokratisering i Ryssland självt. Det är vad vänstern och alla som vill få stopp på detta krig måste sträva efter.